

I. ZASADY PROWADZENIA KSIĄG RACHUNKOWYCH

1. Miejsce prowadzenia ksiąg rachunkowych

Księgi rachunkowe dla Gminy i Urzędu Miejskiego w Brusach prowadzone są w siedzibie Urzędu Miejskiego w Brusach ul. Na Zaborach 1.

2. Określenie roku obrotowego oraz okresów sprawozdawczych

Rokiem obrotowym jest okres roku budżetowego, czyli rok kalendarzowy od 1 stycznia do 31 grudnia.

Okresem sprawozdawczym jest miesiąc.

Za okresy sprawozdawcze sporządza się sprawozdania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej z dnia 16.01.2014 r. (Dz. U. 2014, poz. 119 z późn. zm.).

Sprawozdania jednostkowe – są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ksiąg rachunkowych.

Sprawozdania zbiorcze, w szczególności sprawozdań jednostkowych – są sporządzane przez zarząd jednostki, na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek nam podlegających oraz sprawozdania jednostkowego jst, jako jednostki budżetowej i jako organu.

Ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki powinno nastąpić do dnia 30 kwietnia roku następnego.

W jednostce samorządu terytorialnego sporządza się:

- bilans z wykonania budżetu,
- łączny bilans jednostek budżetowych obejmujący bilans urzędu, jako jednostki budżetowej i bilanse jednostkowe jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych,
- łączny rachunek zysków i strat jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych
- łączne zestawienie zmian w funduszu jednostki budżetowej obejmujące zestawienie zmian w funduszu urzędu, jako jednostki budżetowej i jednostkowe zestawienia zmian w funduszach poszczególnych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych,
- skonsolidowany bilans jst.

Sprawozdawczość sporządza się w programie BeSTi@ - opracowanym przez Ministerstwo Finansów.

3. Technika prowadzenia ksiąg rachunkowych

Księgi rachunkowe prowadzi się w celu uzyskania odpowiednich danych wykorzystywanych do sporządzania sprawozdań budżetowych, finansowych, statystycznych i innych, oraz rozliczeń z budżetem państwa i z ZUS, do których jednostka została zobowiązania.

Księgi rachunkowe jednostki prowadzone są za pomocą komputera w systemie Windows wg programu Księgowość Budżetowa U.I. INFO-SYSTEM na co posiadamy licencję.

Program działa w bazie danych SQL Firebird.

Główne funkcje i możliwości systemu KB to:

- zakładanie i aktualizacja planu kont syntetycznych i analitycznych,

- ewidencja dokumentów księgowych według prowadzonych kont syntetycznych i analitycznych, oraz klasyfikacji budżetowej,
- ewidencja planu dochodów i wydatków oraz ich zmian
- sporządzanie sprawozdań budżetowych
- możliwość prowadzenia budżetu w ujęciu zadaniowym, tworzenie wydruków obrotów na poszczególnych zadaniach
- wydzielony słownik zadań,
- konta kontrahentów niezależnie od kont księgowych,
- wprowadzenie bilansu otwarcia na kontach i klasyfikacjach,
- możliwość obsługi wielu jednostek,
- pełna parametryzacja wydruków, zarówno ich wyglądu jak i zakresu wyboru danych,
- ewidencja danych o kontrahentach,
- ewidencja wydatków strukturalnych,
- wykonywanie podstawowych wydruków sprawozdawczości budżetowej,
- wykonywanie wydruków w postaci wykresów,
- możliwość przenoszenia danych do sprawozdawczości w systemie BeSTi@,
- śledzenie zmian obrotów kont i klasyfikacji w trakcie dekretacji,
- parowanie dokumentów rozliczeń z kontrahentami,
- kontrola przekroczeń planu.

Każdy rok kończy się jego zamknięciem, co powoduje wygenerowanie bilansu zamknięcia na kontach i klasyfikacjach, oraz blokuje możliwość jakichkolwiek zmian w rozliczeniach i wprowadzenia nowych księgowości.

W w/w programie tworzy się katalogi wg potrzeb i tak utworzono oddzielnie katalogi dla:

- budżetu głównego,
- Urzędu Miejskiego,
- Funduszu Sołeckiego,
- depozytu,
- funduszu socjalnego,
- funduszu mieszkaniowego,
- analityki do czynszów mieszkaniowych,
- analityki do wpłat na kanalizację,
- analityki do wpłat na wodociąg,
- inne katalogi wg potrzeb.

Ewidencję płac prowadzi się w programie Kadry i Płace U.I. INFO-SYSTEM.

Program działa w bazie danych SQL Firebird.

Główne funkcje systemu to:

- ewidencja danych kadrowych i płacowych,
- naliczanie list płac,
- eksport danych do programu Księgowość Budżetowa,
- eksport przelewów do systemu bankowego,
- prowadzenie kart płacowych pracownika oraz kart zasiłków,
- sporządzanie i wysyłanie deklaracji PIT,
- przygotowanie danych do programu Płatnik,
- sporządzanie zestawień i wydruków płacowych i kadrowych.

Ewidencję ubezpieczenia społecznego prowadzi się wg programu „Płatnik” –umożliwiającego tworzenie, weryfikację i wysyłanie do ZUS dokumentów ubezpieczeniowych.

Ewidencja kasowa prowadzona jest wg programu U.I. INFO-SYSTEM w systemie Windows.

Ewidencja ta obejmuje:

- rejestr wpłat i wypłat gotówkowych,
- sporządzanie raportów kasowych,
- księgowanie wpłat podatkowych oraz opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na poszczególnych podatników

Ewidencję wymiarów podatków prowadzi się wg programów U.I. INFO-SYSTEM:

- Podatki – ewidencja podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego od osób fizycznych,
- JGU - ewidencja podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego od osób prawnych,
- Auta – ewidencja podatku od środków transportu.

Programy działają na bazie danych SQL Firebird.

Główne funkcje i możliwości programów:

- ewidencja podmiotów i przedmiotów opodatkowania,
- naliczanie podatków na poszczególnych kontach i wystawianie decyzji,
- sporządzanie raportów i zestawień,
- rozliczanie zwrotu podatku akcyzowego.

Ewidencję wymiarów opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi prowadzi się w programie Opłaty Lokalne U.I. INFO-SYSTEM działającym w bazie danych SQL Firebird. Program umożliwia ewidencję podmiotów i przedmiotów opodatkowania.

Do księgowania wpłat podatków oraz opłat dokonywanych na indywidualne rachunki bankowe (tzw. płatności masowe) służy Uniwersalny Program Księgujący U.I. INFO-SYSTEM. Program działa na bazie danych SQL Firebird.

Za pomocą tego programu importuje się wyciągi bankowe z systemu bankowego i księguje wpłaty na poszczególnych podatników do systemu Księgowość Zobowiązań.

Do rozliczenia księgowego podatków i opłat lokalnych służy program Księgowość Zobowiązań U.I. INFO-SYSTEM. Program działa na bazie danych SQL Firebird. Jest analitycznym rozszerzeniem Księgowości Budżetowej.

Umożliwia on:

- ewidencję przypisów i odpisów oraz wpłat podatków i opłat,
- kontrolę wpłat dokonywanych do kasy oraz na indywidualny rachunek bankowy (wirtualne wyciągi bankowe),
- sporządzanie dziennika obrotów,
- sporządzanie informacji o stanie kont podatników,
- sporządzanie upomnień.

Ewidencję podatków i opłat prowadzi się w oparciu o Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad rachunkowości i planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. 2010 nr 208 poz. 1375).

Do prowadzenia egzekucji zaległości z ewidencją wystawionych wezwań służy program Egzekucje U.I. INFO-SYSTEM. Programy działają na bazie danych SQL Firebird.

Współpracuje on z programem Księgowość Zobowiązań, skąd importuje dane o zaległościach. Program ten umożliwia sprawną windykację należności.

Ewidencję sprzedaży prowadzi się w oparciu o program komputerowy Rejestr VAT U.I. INFO-SYSTEM, który działa w bazie danych SQL Firebird.

Program ten umożliwia:

- wystawianie faktur i ich korekt,
- ewidencje zakupu,

- zestawienie rejestru sprzedaży, zakupu, wg potrzeb do Ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11.03.2004 (Dz. U. Nr 54 poz. 535 z późn. zm.)
- sporządzanie deklaracji VAT

Ewidencję środków trwałych prowadzi się wg programu Środki Trwałe U.I. INFO-SYSTEM działającego w systemie Windows.

Główne funkcje i możliwości systemu środków trwałych to:

- ewidencja środków trwałych,
- ewidencja umorzenia środków trwałych,
- ewidencja wyposażenia i pozostałych środków trwałych,
- ewidencja i inwentaryzacja wyposażenia,
- naliczanie umorzenia,
- wybór danych do sprawozdania SG-01,
- możliwość przeprowadzania inwentaryzacji i sporządzenie protokołu rozbieżności.

Ewidencja nieruchomości zapewnia porównanie danych wynikających z ewidencji księgowej z ewidencją powiatowego zasobu nieruchomości.

Ewidencja podatku VAT dla celów rozliczenia z Urzędem Skarbowym

Naliczony podatek od towarów i usług VAT z tytułu refaktur dotyczących kosztów zużycia energii elektrycznej i ciepłej w wynajmowanych obiektach, usług telekomunikacyjnych (przekroczenia abonamentów służbowych telefonów komórkowych) oraz kosztów inwestycyjnych poniesionych na składniki majątku, z których czerpane są dochody itp. ewidencjonowany jest na koncie 225-20 „Rozrachunki z budżetami- Podatek VAT naliczony”.

Sprzedaż wyrobów, towarów lub innych składników majątkowych i usług takich jak opłaty z tytułu wynajmu lokali i obiektów, zużycia: energii elektrycznej, ciepłej, wody, odprowadzenia ścieków, korzystania z windy, dzierżawy gruntów na cele rolnicze i inne, wieczystego użytkowania gruntu, usług telekomunikacyjnych, sprzedaży majątku trwałego itp. podlega księgowaniu w wartości netto na koncie przychodów ze sprzedaży- 730 podzielonym ze względu na użytą stawkę podatku przyporządkowaną zgodnie z zapisami Ustawy o podatku od towarów i usług. Podatek należny ewidencjonowany jest na koncie 225-10 „Rozrachunki z budżetami- Podatek VAT należny”.

Wartości brutto dokumentów sprzedaży przypisywany jest: dział, rozdział i paragraf klasyfikacji budżetowej dochodów. W momencie zapłaty podatku do Urzędu Skarbowego wartość na prowadzonych w danym okresie klasyfikacjach ulega pomniejszeniu o wskaźnik obliczony na podstawie proporcji tych dochodów. W przypadku zwrotu podatku zwiększa się proporcjonalnie wartości na klasyfikacji wydatków w danym okresie.

Rozliczenia z Urzędem Skarbowym z tytułu VAT prowadzone są także na koncie 225-10 „Rozrachunki z budżetami- Podatek VAT należny” poprzez przeksięgowania wartości podatku VAT naliczonego na należny. Saldo tego konta powinno wykazywać na koniec każdego okresu wartość rozliczeń zgodną z deklaracją.

Osoby do rozliczenia VAT-u wyznaczane są na podstawie zakresu obowiązków i odpowiedzialności.

Księgi rachunkowe jednostki obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów i sald, które tworzą:

- dziennik (dziennik główny, dekretacji, planu, BO)
- konta (obroty dzienne stany narastająco, zestawienie obrotów i sald, stany terminowe, obroty – księga główna).

Dziennik prowadzony jest w sposób następujący:

- zdarzenia, jakie nastąpiły w danym okresie sprawozdawczym, ujmowane są w nim chronologicznie,
- zapisy są kolejno numerowane w okresie miesiąca, co pozwala na ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi,
- sumy zapisów (obroty) liczone są w sposób ciągły.

Konta syntetyczne prowadzi się w sposób spełniający następujące zasady:

- podwójnego zapisu,
- systematycznego i chronologicznego rejestrowania zdarzeń gospodarczych zgodnie z zasadą memoriałową, z wyjątkiem dochodów i wydatków, które ujmowane są w terminie ich zapłaty, niezależnie od rocznego budżetu, którego dotyczą
- powiązania dokonywanych w niej zapisów z zapisami w dzienniku.

Konta analityczne stanowią zapisy uszczegóławiające dla wybranych kont księgi głównej. Zapisy na kontach analitycznych dokonywane są zgodnie z zasadą zapisu powtarzanego.

Ich forma dostosowana jest za każdym razem do przedmiotu ewidencji konta.

Na koniec każdego roku sporządza się wydruk kont analitycznych obowiązujący w danym roku budżetowym z pełną ich nazwą.

Konta pozabilansowe pełnią funkcję wyłącznie informacyjno-kontrolną.

Zdarzenia na nich rejestrowane nie powodują zmian w składniach aktywów i pasywów.

Na kontach pozabilansowych obowiązuje zapis jednokrotny, który nie podlega uzgodnieniu z dziennikiem ani innymi urządzeniami ewidencyjnymi.

Na koniec roku sporządza się wydruk z pełną nazwą kont pozabilansowych.

Dowody księgowe dotyczące miesiąca sprawozdawczego, ewidencjonowane są pod datą miesiąca, którego dotyczą i są ujmowane w sprawozdawczości danego okresu, jeśli wpłynęły do ostatniego dnia danego miesiąca.

Faktury, rachunki, delegacje – płatne gotówką księgowane są w księgach rachunkowych w miesiącu, w którym zostały wypłacone gotówką i ujęte w raporcie kasowym.

Listy płac są księgowane w miesiącu zatwierdzenia do wypłaty.

Na koniec roku w zapisach ksiąg rachunkowych ujmuje się wszystkie dowody księgowe (także faktury wypłacone gotówką oraz listy płac) dotyczące danego roku, z datą wpływu do 20 marca następnego roku.

Podstawą zapisu zdarzeń są dowody księgowe, stwierdzające dokonanie operacji gospodarczych.

Dowody księgowe zawierają co najmniej:

- określenie rodzaju dowodu i jego numer identyfikacyjny,
- określenie stron dokonujących operacji gospodarczych,
- opis operacji, oraz jej wartość,
- datę dokonania operacji,
- zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych wymaga: krótkiego opisu zdarzenia przez pracownika merytorycznego, zatwierdzenie pod względem merytorycznym, legalności, celowości i gospodarności przez Dyrektora Wydziału lub osobę upoważnioną, oraz podpisy osób zatwierdzających do wypłaty/przelewu (kierownik jednostki lub osoba upoważniona), wykonanie kontroli i dyspozycji zapłaty (Skarbnik lub Zastępca Skarbnika), dekretację-zapisy na kontach.
- dowód księgowy opiewający na walutę obcą powinien być przeliczony na walutę polską wg kursu obowiązującego w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej.

Dekretacja wyciągów bankowych i raportów kasowych dokonywana jest przez osobę księgującą dowód i dokumentowana jest podpisanym wydrukiem z systemu księgowego bądź dekretem na dokumencie.

Dowody księgowe jednostki są podzielone na:

- faktury, rachunki, umowy oraz wystawione do nich faktury korygujące dokumentujące zakup - oznaczone są symbolem FV i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Faktura
- faktury, rachunki, umowy oraz wystawione do nich faktury korygujące dokumentujące zakup związany z realizacją zadań zleconych – oznaczone są symbolem FZ i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Faktura Zlec.
- faktury dotyczące inwestycji – oznaczone są symbolem FI i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Faktura IN.
- faktury VAT dotyczące sprzedaży - oznaczone są symbolem FS i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Faktura sprzedaży
- faktury VAT korygujące dotyczące sprzedaży - oznaczone są symbolem KF i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Faktura korygująca
- faktury wewnętrzne służące do księgowania zbiorczo sprzedaży, dla której nie wymaga się wystawiania faktury VAT np. czynsze mieszkaniowe - oznaczone są symbolem FW i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Faktura wewnętrzna
- faktury zaliczkowe – dokumentujące otrzymanie zaliczki na poczet dostawy towaru czy świadczonej usługi – oznaczone są symbolem ZF i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Faktura Zaliczka
- wyciągi bankowe - oznaczone są symbolem WB i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Wyciąg bankowy
- wyciągi bankowe z rachunku do obsługi płatności masowych w zakresie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – oznaczone są symbolem WG i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Wyciąg bankowy Gosp.Odp.
- wyciągi bankowe z rachunku do obsługi płatności masowych w zakresie wpłat podatków od osób fizycznych - oznaczone są symbolem WP i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Wyciąg bankowy Podatki
- wyciągi bankowe z rachunku do obsługi płatności masowych w zakresie wpłat podatków od osób prawnych oraz podatku od środków transportu - oznaczone są symbolem WR i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Wyciąg bankowy Podatki
- wyciągi bankowe dla budżetu – oznaczone są symbolem O i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Wyciąg bankowy
- wyciągi bankowe dla rachunków bankowych służących do obsługi zaliczek/refundacji projektów - oznaczone są symbolem WO i numeracją ciągłą odrębna dla każdego rachunku, typ dokumentu w programie księgowym: Wyciąg bankowy r-ki pomocnicz.
- wyciągi bankowe dla rachunku środków z Funduszu Pracy – oznaczone są symbolem WF i numeracją ciągłą, typ dokumentu w programie księgowym: Wyciąg bankowy FP
- raporty kasowe - oznaczone są symbolem RK i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Raport kasowy
- polecenia księgowania - oznaczone są symbolem PK i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Polecenie księgowania
- polecenia księgowania dla budżetu - oznaczone są symbolem PO i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Polecenie księgowania
- listy płac - oznaczone są symbolem LP i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Lista płac

- zaangażowanie środków na wydatki budżetowe – oznaczone są symbolem U i numeracją zaczynającą się od Nr 1, typ dokumentu w programie księgowym: Umowa

W rejestrze Funduszu Sołeckiego dowody księgowe podzielone są jak w jednostce i dodatkowo oznaczone symbolem FS.

Dokumenty księgowe podatkowe są wydzielone i podzielone na grupy:

- wpłaty podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości od osób fizycznych
- wpłaty podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości od osób prawnych,
- wpłaty podatku od środków transportowych osób fizycznych i prawnych,

Zmiany przypisów i odpisów w w/w podatkach w ewidencji analitycznej dokonuje się na bieżąco natomiast w ewidencji syntetycznej na koniec każdego miesiąca.

Dowodami księgowymi płac są:

- listy płac i ich zestawienia.

Dokumenty księgowe pozabudżetowe są wydzielone i stanowią:

- dowody księgowe funduszu świadczeń socjalnych oznaczone są symbolem S i numerowane w sposób ciągły od numeru 1
- dowody księgowe funduszu mieszkaniowego oznaczone M i numerowane w sposób ciągły od numeru 500
- dowody księgowe konta depozytowego oznaczone są symbolem D i numerowane w sposób ciągły od numeru 1.

Błędy w dowodach źródłowych zewnętrznych obcych i własnych korygowane są za pomocą faktur i not korygujących wraz z uzasadnieniem.

Błędy w dowodach wewnętrznych poprawia się poprzez skreślenie błędnej treści lub kwoty i wpisanie poprawnej, oraz złożenie podpisu osoby poprawiającej.

Błędy w księgach rachunkowych poprawia się poprzez wystawienie PK (polecenie księgowania), w którym to opisuje się, jakiego dowodu księgowego błąd dotyczy i ujmuje się poprawne kwoty, konta, klasyfikację budżetową, przez zapisy dodatnie lub ujemne.

Zapis dowodu księgowego w księgach rachunkowych zawiera:

- określenie rodzaju dokumentu i numer identyfikacyjny dowodu księgowego oraz jego datę,
  - krótki opis operacji gospodarczej,
  - kwotę,
  - oznaczenie kont i klasyfikacji budżetowej, których dotyczy.

Na koniec każdego miesiąca sporządza się wydruki:

- dziennik główna – obroty za dany miesiąc,
- zestawienie obrotów i sal kont syntetycznych narastająco,
- wykonanie dochodów wg klasyfikacji,
- wykonanie wydatków wg klasyfikacji.

Za równoważne z wydrukiem uznaje się przeniesienie treści ksiąg rachunkowych na informatyczny nośnik danych, zapewniający trwałość zapisu informacji, przez czas nie krótszy od wymaganego dla przechowywania ksiąg rachunkowych. Księgi rachunkowe należy wydrukować nie później niż na koniec roku obrotowego.

4. Zasady prowadzenia księgowości projektów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Na każde zadanie inwestycyjne finansowane ze środków unijnych prowadzi się wyodrębnione konta analityczne wg potrzeb.

Dla celów prowadzenia odrębnej ewidencji księgowej wprowadza się tzw. kod księgowy dla transakcji związanych z danym projektem. Wyodrębniony kod księgowy to oznaczenie projektu numerem, który będzie się używało do budowy kont księgowych.

Budowa poziomów konta syntetycznego dokonywana jest w zależności od treści konta i jego przeznaczenia, według wzorów:

Konto 080 Środki trwałe w budowie (inwestycje)

080-xx-y-z, gdzie:

xx oznacza kod realizowanego projektu

y – kwalifikowalność wydatków

z – podział kosztów kwalifikowanych na źródła finansowania.

Konta zespołu „4” Koszty według rodzajów i ich rozliczenie

40x-2-y, gdzie:

x – cyfra od 0 do 5, lub 9 – wskazująca odpowiednie konto kosztów wg rodzajów np. 0 – amortyzacja

2 – analityka wyodrębniająca projekty unijne

y – kod realizowanego projektu.

Konto 130 Rachunek bieżący jednostki

130-2-2-xx – Wydatki inwestycyjne, gdzie:

xx oznacza kod realizowanego projektu

130-2-3-xx – Wydatki nieinwestycyjne, gdzie:

xx oznacza kod realizowanego projektu

130-1-7-xx – Dochody z realizacji projektów dofinansowanych, gdzie:

xx oznacza kod realizowanego projektu.

Zaksięgowaniu podlegają wpływy, przychody, wydatki, koszty dotyczące projektu.

Księgowanie odbywa się z uwzględnieniem wkładu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz środków krajowych.

Zaksięgowane dokumenty muszą być zgodne ze składanym wnioskiem płatniczym.

Zasady ewidencji księgowej kosztów i wydatków projektu odbywają się na tych samych zasadach, co ewidencja księgowa jednostki.

Dowody księgowe zakwalifikowane do ewidencji powinny zawierać te same zapisy, które zostały określone w przepisach dla jednostki.

Wszystkie operacje księgowe związane z środkami otrzymanymi z funduszy Unii Europejskiej będą księgowane w budżecie gminy. W jednostce wszystkie operacje gospodarcze związane z kosztami i wydatkami projektu zostaną zaksięgowane na podstawie otrzymanych dowodów księgowych.

Środki trwałe uzyskane w ramach projektów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej ewidencjonuje się w księgach inwentarzowych w sposób pozwalający na powiązanie środka trwałego z realizowanym projektem. W programie tworzy się kategorię środków trwałych zgodnie z kodem księgowym danego projektu. Środki trwałe przypisuje się do odpowiedniej kategorii.

II. OBOWIĄZUJĄCE METODY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW, ORAZ USTALENIE WYNIKU FINANSOWEGO

1. Zasady wyceny aktywów i pasywów

Stosowane przez jednostkę zasady wyceny aktywów i pasywów wynikają z:

- ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)
- rozporządzenia Ministra Finansów dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.)
- uchwały Rady Miejskiej w Brusach Nr XXXI/266/10 z dnia 29.04.2010 r. z późn. zm. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielenia ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Brusy i jej jednostkom podległym, oraz warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną.
- zarządzenia Burmistrza Brus Nr 525/10 z dnia 01.07.2010 r. z późn. zm. w sprawie sposobu i trybu gospodarowania składnikami majątku ruchomego powierzonego jednostkom budżetowym i zakładom budżetowym.

Aktywa i pasywa jednostki wycenia się według zasad określonych w ustawie o rachunkowości oraz w przepisach szczególnych wydanych na podstawie ustawy o finansach publicznych wg niżej przedstawionych zasad:

Wartości niematerialne i prawne nabyte z własnych środków wprowadza się do ewidencji w cenie nabycia, zaś otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji właściwego organu lub PT w wartości określonej w tych dokumentach, otrzymane na podstawie darowizny w wartości rynkowej na dzień nabycia. Wartość rynkowa określona jest na podstawie przeciętnych cen stosowanych w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku z uwzględnieniem ich stanu i stopnia zużycia.

Wartości niematerialne i prawne umarza się stopniowo zgodnie z zasadami określonymi w art. 16 ustawy o podatku dochodowego os. prawnych. W urzędzie dokonuje się umorzeń jednorazowo za okres roku obrachunkowego.

Okres dokonywania odpisów amortyzacyjnych od wartości niematerialnych i prawnych:

- od licencji (sublicencji) na programy komputerowe oraz od praw autorskich – 24 miesiące 50 %
- od pozostałych wartości niematerialnych i prawnych – 60 miesięcy - 20 %,

Jeżeli wynikający z umowy okres używania praw majątkowych, jest krótszy od okresu ustalonego w tym przepisie, podatnik dokonuje odpisów amortyzacyjnych w okresie wynikającym z umowy. Umorzenie ujmowane jest na koncie 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”. Amortyzacja obciąża konto 400 „Amortyzacja”

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują:

- środki trwałe,
- pozostałe środki trwałe,
- środki trwałe w budowie (inwestycje).

Środki trwałe obejmują w szczególności:

- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu),
- budynki i lokale,
- obiekty inżynierii lądowej i wodnej,
- maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
- specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
- urządzenia techniczne,
- środki transportu,
- narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie.

Środki trwałe z wyłączeniem gruntów w dniu przyjęcia do użytkowania wycenia się:

- w przypadku zakupu – według ceny nabycia lub ceny zakupu, jeśli koszty zakupu nie stanowią istotnej wartości,
- w przypadku wytworzenia we własnym zakresie – według kosztów wytworzenia, zaś w przypadku trudności z ustaleniem kosztów wytworzenia – według wyceny dokonanej przez rzeczoznawcę,
- w przypadku ujawnienia w trakcie inwentaryzacji – wg posiadanych dokumentów z uwzględnieniem zużycia, a przy ich braku według wartości godziwej,
- w przypadku spadku lub darowizny – według wartości godziwej z dnia otrzymania lub w wartości określonej w umowie przekazania
- otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji właściwego organu wycenia się w wartości określonej w decyzji.

Na dzień bilansowy środki trwałe (z wyjątkiem gruntów, których się nie umarza) wycenia się w wartości netto tj. z uwzględnieniem odpisów umorzeniowych ustalonych na dzień bilansowy.

Ewidencja przychodów i rozchodów gruntów odbywa się według cen ewidencyjnych. Przeszacowania wartości gruntów dokonuje się raz na 4 lata.

Środki trwałe ewidencjonuje się w podziale na:

- podstawowe środki trwałe na koncie 011 „Środki trwałe”,
- pozostałe środki trwałe na koncie 013 „Pozostałe środki trwałe”.

Środki trwałe użytkowane na podstawie umów leasingu operacyjnego oraz leasingu finansowego.

Ewidencję jednostka prowadzi na podstawie art. 3 ust. 6 ustawy o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 330 z późn.zm.) polegająca na klasyfikowaniu umów leasingu według kryteriów określonych przepisami prawa podatkowego (ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych art. 17b ust.1 t.j. Dz.U. z 2014 poz. 851 z późn.zm.).

Stosowanie uproszczeń nie zwalnia z obowiązku wykazywania w sprawozdaniach Rb-Z zobowiązań z tyt. umów leasingu finansowego.

W przypadku leasingu finansowego jednostka zakłada konta pozabilansowe na poszczególne umowy, na których ujmuje saldo z części kapitałowej i wykazuje w sprawozdaniu Rb-Z.

Podstawowe środki trwałe finansuje się ze środków na inwestycje w rozumieniu ustawy o finansach publicznych i wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U 2014 poz. 1053 z późn.zm.). Do środków trwałych w jednostce zalicza się także sprzęt komputerowy niezależnie od

jego wartości (do 31.12.2016r.)¹.. Umarzane są stopniowo przy zastosowaniu stawek określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych albo stawek określonych przez Kierownika jednostki.

Odpisów umorzeniowych dokonuje się począwszy od miesiąca następującego po miesiącu przyjęcia środka trwałego do używania. Umorzenie ujmowane jest na koncie 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”. Amortyzacja obciąża konto 400 „Amortyzacja” na koniec roku.

Aktualizacji wartości początkowej i dotychczasowego umorzenia środków trwałych dokonuje się wyłącznie na podstawie odrębnych przepisów, a wyniki takiej aktualizacji odnosi się na fundusz jednostki w zakresie aktywów trwałych

Pozostałe środki trwałe to środki, które finansuje się ze środków na bieżące wydatki. Obejmują w szczególności: meble, wyposażenie biur.

Księgi inwentarzowe pozostałych środków trwałych prowadzi się z podziałem dla:

- administracji,
- świetlic,
- OSP wg ewidencji ilościowej.

Pozostałe środki trwałe ujmuje się w ewidencji ilościowo wartościowej na koncie 013 „Pozostałe środki trwałe ” i umarza się je w 100 % w miesiącu przyjęcia do używania, a umorzenie to jest ujmowane na koncie 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”.

Pozostałe środki trwałe w OSP ujmuje się w ewidencji ilościowej (pomijając drobne narzędzia np. klucze, śrubokręty, młotki, łopaty, grabie itp.) spisując w koszty pod datą zakupu.

Środki trwałe w budowie (inwestycje) to koszty poniesione w okresie budowy, montażu, przystosowania, ulepszenia i nabycia podstawowych środków trwałych oraz kosztów nabycia pozostałych środków trwałych stanowiących pierwsze wyposażenie nowych obiektów zliczone do dnia bilansowego lub do dnia zakończenia inwestycji w tym również:

- niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy,
- koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania i związane z nimi
- różnice kursowe, pomniejszony o przychód z tego tytułu,
- opłaty notarialne, sądowe itp.,
- odszkodowania dla osób fizycznych i prawnych wynikłe do zakończenia budowy.

Do kosztów wytworzenia podstawowych środków trwałych nie zalicza się kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów poniesionych przed udzieleniem zamówień związanych z realizowaną inwestycją tj. kosztów przetargów, ogłoszeń i innych.

W jednostce urzędu do kosztów inwestycji zalicza się w szczególności następujące koszty:

- dokumentacji projektowej,
- nabycia gruntów i innych składników majątku, związanych z budową,
- badań geodezyjnych i innych dotyczących określenia właściwości geologicznych terenu,
- przygotowania terenu pod budowę, pomniejszone o uzyski ze sprzedaży zlikwidowanych na nim obiektów,
- opłat z tytułu użytkowania gruntów i terenów w okresie budowy,
- założenia stref ochronnych i zieleni,
- nadzoru autorskiego i inwestorskiego,
- ubezpieczeń majątkowych obiektów w trakcie budowy,
- sprzątnięcia obiektów poprzedzającego oddanie do użytkowania,
- studium wykonalności,

¹ Od 01.01.2017r. sprzęt komputerowy o wartości nie wyższej od określonej w art. 16d ust. 1 ustawy z dn. 15 lutego 1992r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 851 z późn.zm.) zaliczane będą do pozostałych środków trwałych i umarzane jednorazowo w momencie oddania do użytkowania.

- inne koszty związane bezpośrednio z budową.

Należności długoterminowe to należności, których termin spłaty przypada w okresie dłuższym niż rok od dnia bilansowego. Wycenione są w kwocie wymagającej zapłaty, a więc łącznie z należnymi odsetkami, pomniejszonymi o ewentualne odpisy aktualizujące ich wartość (zasada ostrożności) zgodnie z art. 35 b ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Odsetki od należności ujmowane są w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

Długoterminowe aktywa finansowe to aktywa finansowe obejmujące:

- akcje i udziały w obcych podmiotach gospodarczych,
- akcje i inne długoterminowe papiery wartościowe traktowane jako lokaty długoterminowe.

Na dzień przyjęcia do ewidencji wyceniane są w cenie nabycia lub cenie zakupu, jeżeli koszty przeprowadzenia transakcji nie są istotne. Na dzień bilansowy udziały w innych jednostkach wyceniane są w cenie nabycia.

Ewidencja szczegółowa powinna zapewnić ustalenie wartości bilansowej (netto) poszczególnych rodzajów długoterminowych aktywów finansowych.

Zapasy – jednostka nie prowadzi ewidencji obrotu materiałowego. Zakupione materiały przekazywane są bezpośrednio do zużycia w działalności. Na koniec roku na podstawie spisu z natury ustalana jest wartość niezaużytych materiałów w cenie zakupu, którą ujmuje się na koncie 310 „Materiały”. W roku następnym materiały te są spisane w koszty.

Należności krótkoterminowe to należności o terminie spłaty krótszym od jednego roku od dnia bilansowego. Wyceniane są w wartości nominalnej łącznie podatkiem VAT, na dzień bilansowy w wysokości wymaganej zapłaty, czyli łącznie z wymagalnymi odsetkami z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny.

W jednostce urzędu należności krótkoterminowe z tytułu dochodów budżetowych, których termin płatności przypada na bieżący rok budżetowy ujmowane są na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”.

Odsetki od należności ujmuje się w momencie ich zapłaty lub w wysokości odsetek należnych na koniec kwartału.

Umarzanie należności z tyt. dochodów j.s.t. dokonuje się zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Brusach Nr XXXI/266/10 z dnia 29 kwietnia 2010 r. z późn. zm. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Brusy i jej jednostkom podległym oraz warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną.

Niewielkie salda należności w wysokości kosztów upomnienia skierowanego przez Urząd do zobowiązanego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej podlegają odpisaniu w pozostałe koszty operacyjne.

Nie nalicza się odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych nieprzekraczających kosztów upomnienia (art. 54 § 1 pkt. 5 ordynacji).

Należności długoterminowe są to należności o terminie spłaty powyżej roku licząc od dnia bilansowego. W jednostce urzędu należności o charakterze długoterminowym ewidencjonowane są na koncie 226 „Długoterminowe należności budżetowe” w korespondencji z kontem 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów”. Z początkiem roku obrachunkowego następuje przeniesienie z należności długoterminowej do krótkoterminowej opłaty wymagalnej w roku bieżącym.

Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych wycenia się wg wartości nominalnej. Walutę obcą na dzień bilansowy wycenia się wg kursu średniego danej waluty ustalonego przez Prezesa NBP na ten dzień. W ciągu roku operacje sprzedaży i kupna walut oraz operacje zapłaty należności lub zobowiązań wycenia się po kursie kupna lub sprzedaży banku.

Rezerwy na zobowiązania. W jednostce występują w postaci rezerw tworzonych na pewne lub o dużym prawdopodobieństwie przyszłe zobowiązania zgodnie z art. 35 d ust. 1 ustawy o rachunkowości, mogą wystąpić na pokrycie skutków toczącego się postępowania sądowego, oraz z tytułu przeznaczenia środków własnych jednostki na sfinansowanie inwestycji, które były planowane, ale do końca roku nie zostały zrealizowane.

Ewidencja kosztów działalności prowadzona jest wg wymienionych wyżej kont zespołu „4”, wg kosztów rodzajowych, z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej.

Ze względu na nieistotny wpływ na sytuację finansową przyjmuje się uproszczenia, które nie wywierają istotnego ujemnego wpływu na rzetelne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej, oraz wyniku finansowego.

Wszystkie koszty wynikające z otrzymanych faktur na koniec roku budżetowego, a dotyczące roku przyszłego / np., prenumerata czasopism, abonamenty, zakup energii elektrycznej, zakup kalendarzy, ubezpieczenia majątkowe itp./będą obciążały bieżący rok budżetowy.

Zaangażowanie – to sytuacja prawna wynikająca z podpisanych umów decyzji i innych postanowień, która spowoduje wykonanie:

- wydatków budżetowych ujętych w planie finansowym jednostki budżetowej danego roku oraz w planie finansowym niewygasających wydatków budżetowych przewidzianych do realizacji w następnym roku.
- wydatków środków europejskich objętych planem danego roku i lat następnych.

2. Ustalenie wyniku finansowego

W jednostce urzędu wynik finansowy ustalany jest na koncie 860 „Wynik finansowy” zgodnie z wariantem porównawczym rachunku zysków i strat.

Ewidencja kosztów działalności podstawowej prowadzona jest w zespole 4 kont, tj. według rodzajów kosztów i jednocześnie w podziałkach klasyfikacji budżetowej wydatków.

Na wynik finansowy netto zgodnie z rachunkiem zysków i strat składa się:

- wynik z działalności podstawowej,
- wynik z działalności operacyjnej,
- wynik z operacji finansowych.

W organie wynik z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego (niedobór lub nadwyżka budżetu) wykazywany w bilansie z wykonania budżetu, ustalany jest na koncie 961 „Wynik wykonania budżetu” według zasady kasowej poprzez porównanie zrealizowanych w danym roku dochodów i wydatków budżetowych oraz wydatków niewykonanych niewygasających z końcem roku, ujmowanych na odrębnych kontach:

901 „Dochody budżetowe”, 902 „Wydatki budżetowe” oraz 903 „Niewykonane wydatki”, z wyjątkiem operacji szczególnych, określonych w odrębnych przepisach.

Operacje wynikowe, które nie powodują zwiększenia wydatków i dochodów danego roku budżetowego (tzw. operacje niekasowe) dotyczące przychodów i kosztów finansowych oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, ujmowane są na koncie 962 „Wynik na pozostałych operacjach”. W roku następnym, po zatwierdzeniu sprawozdania budżetowego przez organ stanowiący jst, saldo tego konta przeksięgowywane jest na konto 960 „Skumulowane wyniki budżetu”.

III. SPOSOBY PROWADZENIA KSIĄG RACHUNKOWYCH

1. Zakładowy plan kont

Jednostka prowadzi księgi rachunkowe w oparciu o zakładowy plan kont, który obejmuje następujące konta:

KONTA BILANSOWE

Zespół 0 – Majątek trwały

- 011 Środki trwałe
- 013 Pozostałe środki trwałe
- 015 Mienie zlikwidowanych jednostek
- 020 Wartości niematerialne i prawne
- 030 Długoterminowe aktywa finansowe
- 071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
- 072 Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych oraz zbiorów bibliotecznych
- 073 Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe
- 080 Środki trwałe w budowie (inwestycje)

Zespół 1 – Środki pieniężne i rachunki bankowe

- 101 Kasa
- 130 Rachunek bieżący jednostki
- 135 Rachunek środków funduszu mieszkaniowego
- 136 Rachunek środków funduszu socjalnego
- 137 Rachunek środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi
- 139 Inne rachunki bankowe
- 140 Krótkoterminowe aktywa finansowe
- 141 Środki pieniężne w drodze

Zespół 2 Rozrachunki i roszczenia

- 201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
- 221 Należności z tytułu dochodów budżetowych
- 222 Rozliczenie dochodów budżetowych
- 223 Rozliczenie wydatków budżetowych
- 224 Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich
- 225 Rozrachunki z budżetami
- 226 Długoterminowe należności budżetowe
- 228 Rozliczenia środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi
- 229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
- 230 Rozliczenia z budżetem środków europejskich
- 231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
- 234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
- 240 Pozostałe rozrachunki
- 245 Wpływy do wyjaśnienia
- 290 Odpisy aktualizujące należności

Zespół 3 – Materiały i towary

- 300 Rozliczenie zakupu
- 310 Materiały
- 340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów

Zespół 4 – Koszty według rodzajów i ich rozliczenie

- 400 Amortyzacja
- 401 Zużycie materiałów i energii
- 402 Usługi obce
- 403 Podatki i opłaty
- 404 Wynagrodzenia
- 405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
- 409 Pozostałe koszty rodzajowe
- 490 Rozliczenie kosztów

Zespół 6 – Produkty

- 640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Zespół 7 – Przychody, dochody i koszty

- 700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia
- 720 Przychody z tytułu dochodów budżetowych
- 730 Sprzedaż towarów i wartość ich zakupu
- 750 Przychody finansowe
- 751 Koszty finansowe
- 760 Pozostałe przychody operacyjne
- 761 Pozostałe koszty operacyjne

Zespół 8 – Fundusze, rezerwy i wynik finansowy

- 800 Fundusz jednostki
- 810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje
- 840 Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów
- 851 Zakładowy fundusz świadczeń mieszkaniowych
- 852 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
- 855 Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek
- 860 Wynik finansowy

KONTA POZABILANSOWE

- 095 Nieruchomości oddane w trwałą zarząd
- 240 Pozostałe rozrachunki
- 291 Należności warunkowe
- 292 Zobowiązania warunkowe
- 293 Gwarancje bankowe i inne zabezpieczenia
- 970 Płatności ze środków europejskich
- 975 Wydatki strukturalne
- 976 Wzajemne rozliczenia między jednostkami
- 980 Plan finansowy wydatków budżetowych
- 981 Plan finansowy niewygasających wydatków
- 982 Plan wydatków środków europejskich

- 983 Zaangażowanie wydatków środków europejskich roku bieżącego
- 984 Zaangażowanie wydatków środków europejskich przyszłych lat
- 998 Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego
- 999 Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat

Ponadto tworzy się konta pozabilansowe do konta 011, 013, 072, 240, z możliwością rozszerzenia wg potrzeb.

Księgi pomocnicze tworzy się do następujących kont księgi głównej:

011 Środki trwałe

Księga inwentarzowa prowadzona jest w sposób chronologiczny dla wszystkich środków trwałych z podziałem na grupy odpowiadające KŚT i zawiera następujące informacje:

- datę przyjęcia do użytkowania, numer i rodzaj dowodu,
- numer inwentarzowy obiektu,
- nazwę środka trwałego,
- wartość początkową środka trwałego,
- wartość po aktualizacji,
- symbol klasyfikacji środków trwałych,
- stawkę amortyzacji,
- miejsce eksploatacji,
- datę rozchodu i numer dowodu,
- numer pozycji księgowania,
- wartość umorzenia na moment rozchodu.

Jeżeli środki trwałe uległy ulepszeniu w wyniku przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji, adaptacji lub modernizacji, wartość początkową tych środków powiększa się o sumę wydatków na ich ulepszenie, w tym także o wydatki na nabycie części składowych lub peryferyjnych, których jednostkowa cena nabycia przekracza 3.500 zł.

Środki trwałe uważa się za ulepszone, gdy suma wydatków poniesionych na ich przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, adaptację lub modernizację w danym roku podatkowym przekracza 3.500 zł i wydatki te powodują wzrost wartości użytkowej w stosunku do wartości z dnia przyjęcia środków trwałych do używania, mierzonej w szczególności okresem używania, zdolnością wytwórczą za pomocą ulepszenia środków trwałych kosztami ich eksploatacji.

Ustala się dla prawa wieczystego użytkowania gruntu:

- 20 letni okres amortyzacji,
- 5% roczną stawkę amortyzacji.

W księgach rachunkowych nieodpłatne nabycie prawa użytkowania wieczystego gruntu ujmuje się w następujący sposób:

- Wn konto 011 - „Środki trwałe”
- Ma konto 840 - „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów”.

Natomiast odpisy amortyzacyjne od wartości początkowej nieodpłatnie otrzymanego prawa użytkowania wieczystego gruntu dokonuje się zapisem:

- Wn konto 400 - „Amortyzacja”
- Ma konto 071 - „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”

oraz równoległe do dokonywanych odpisów amortyzacyjnych zapis:

- Wn konto 840 - „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów”
- Ma konto 760 - „Pozostałe przychody operacyjne”.

Wartość gruntu użytkowanego wieczysto ujmuje się na koncie pozabilansowym 011.

013 Pozostałe środki trwałe

Prowadzona jest księga inwentarzowa dla pozostałych środków trwałych o przewidywanym okresie użytkowania powyżej 1 roku (za wyjątkiem kwiatów, kwietników, wieszaków, firan,

zasłon, wykładzin, dywanów, żaluzji, lamp, żyrandoli, naczyń, czajników, koszy, drobnych narzędzi itp.)

Księgi inwentarzowe pozostałych środków trwałych prowadzi się z podziałem dla:

- administracji/ z podziałem na pomieszczenia/
- świetlic,
- osoby fizyczne
- OSP (powadzi się ewidencję ilościową dla poszczególnych OSP)

015 Mienie zlikwidowanych jednostek

Konto służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń oraz zmniejszeń wartości mienia przyjętego przez organ założycielski lub nadzorujący po zlikwidowanym przedsiębiorstwie państwowym, komunalnym lub innej podległej jednostce organizacyjnej.

020 Wartości niematerialne i prawne

Na koncie tym ewidencjonuje się wartość początkową stanu przychodów i rozchodów wartości niematerialnych i prawnych w cenie nabycia.

Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się:

- licencje na użytkowanie oprogramowań komputerowych
- autorskie prawa majątkowe i prawa pokrewne.

Wartości niematerialne i prawne umarza się stopniowo zgodnie z zasadami określonymi w art. 16 ustawy o podatku dochodowego os. prawnych. W urzędzie dokonuje się umorzeń jednorazowo za okres roku obrachunkowego.

Okres dokonywania odpisów amortyzacyjnych od wartości niematerialnych i prawnych:

- od licencji (sublicencji) na programy komputerowe oraz od praw autorskich – 24 miesiące 50 %
- od pozostałych wartości niematerialnych i prawnych – 60 miesięcy - 20 %,

Jeżeli wynikający z umowy okres używania praw majątkowych, jest krótszy od okresu ustalonego w tym przepisie, podatnik dokonuje odpisów amortyzacyjnych w okresie wynikającym z umowy.

030 Długoterminowe aktywa finansowe

Prowadzi się według tytułów, a zalicza się do nich akcje i udziały w obcych podmiotach gospodarczych, oraz inne długoterminowe papiery wartościowe.

071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

prowadzi się wg zasad podanych dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

072 Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych

prowadzi się wg zasad podanych dla pozostałych środków trwałych.

073 Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe”

prowadzi się według tytułów poszczególnych składników.

080 Środki trwałe w budowie (inwestycje)

prowadzi się wg poszczególnych zadań inwestycyjnych, dla inwestycji finansowanych ze środków unijnych ewidencja jest dodatkowo prowadzona wg źródeł finansowania.

101 Kasa

Konto służy do ewidencji gotówki znajdującej się w kasie jednostki.

Raporty kasowe jednostki sporządza się wg potrzeb w zależności od ilości wpłat i wypłat, ale nie rzadziej niż raz na 7 dni.

Raporty kasowe z funduszy, depozytów sporządza się wg potrzeb. Nie sporządza się zerowych raportów w przypadku braku operacji kasowych.

130 Rachunek bieżący jednostki

Służy do ewidencji stanu środków budżetowych oraz obrotów na rachunku bankowym z tytułu wydatków i dochodów budżetowych objętych planem finansowym.

Analityczna ewidencja do konta 130 prowadzona jest z wyodrębnieniem obrotów i sald dochodów budżetowych i wydatków budżetowych z jednoczesnym grupowaniem według podziałek klasyfikacji budżetowej. Ponadto prowadzi się analitykę dla wydatków w podziale dla zadań inwestycyjnych i in.

Prowadzony jest rachunek dla jednostki na dochody i wydatki oraz rachunki dla dochodów z tytułu podatków i gospodarowania odpadami komunalnymi obsługujące wpłaty przez podatników na indywidualne rachunki bankowe (tzw. płatności masowe).

Prowadzi się wyodrębniony rachunek dla wydatków z Funduszu Sołeckiego.

135 Rachunek środków funduszu mieszkaniowego

W jednostce Urzędu na rachunku tym ujmuje się wpływy i wydatki środków pieniężnych funduszu mieszkaniowego.

136 Rachunek środków funduszu socjalnego

W jednostce Urzędu na rachunku tym ujmuje się wpływy i wydatki środków pieniężnych funduszu socjalnego.

*137 Rachunek środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi**

Konto służy do ewidencji operacji pieniężnych dokonywanych na rachunkach środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi innych niż środki europejskie. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 137 powinna umożliwić ustalenie stanu środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi w podziale na źródła ich pochodzenia.

139 Inne rachunki bankowe

Służy do ewidencji środków pieniężnych wydzielonych na innych rachunkach bankowych niż rachunki bieżące i rachunków środków specjalnego przeznaczenia.

Na koncie tym ewidencjonuje się m. innymi:

- sum depozytowych
- czeków potwierdzonych
- sum na zlecenie
- środków obcych na inwestycje.

140 Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne

Konto to służy do ewidencji krótkoterminowych aktywów finansowych w postaci papierów wartościowych nabytych w celu odsprzedaży i innych środków pieniężnych, których wartość jest wyrażona zarówno w walucie polskiej, jak i w walucie obcej (w tym чеки i weksle obce).

Do konta tego prowadzi się analitykę wg potrzeb i tytułów.

141 Środki pieniężne w drodze

Służy do ewidencji środków pieniężnych w drodze tj. środków pieniężnych znajdujących się między kasą jednostki a jej rachunkami bankowymi lub odwrotnie. Podjęcie środków pieniężnych z banku do kasy dokumentowane wyciągiem bankowym wskazującym na rozchód środków pieniężnych z rachunku bankowego. Konto służy także do ewidencji środków pieniężnych znajdujących się w drodze między rachunkami bankowymi (jednostka-budżet). Do konta tego prowadzi się analitykę wg potrzeb.

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami

Służy do ewidencji wszelkich rozrachunków i roszczeń z tytułu dostaw, robót i usług. Ewidencję szczegółową do tego konta prowadzi się wg kontrahentów.

221 Należności z tytułu dochodów budżetowych

Konto służy do ewidencji należności z tytułu dochodów budżetowych, z wyjątkiem należności wymagalnych w przyszłych latach. Ewidencję prowadzi się wg dłużników z podziałem na klasyfikacje budżetowe. Na koncie tym ujmuje się również należności z tytułu podatków pobieranych przez właściwe organy. Zapisy z tego tytułu mogą być dokonywane na koniec okresów sprawozdawczych na podstawie sprawozdań z ewidencji podatkowej (zaległości i nadpłaty). Ewidencja szczegółowa do tego konta jest prowadzona wg dłużników, rodzajów należności i podziałek klasyfikacji

222 Rozliczenie dochodów budżetowych

Konto to służy do ewidencji rozliczenia pobranych przez jednostkę dochodów budżetowych. Zapisów na stronie Ma w korespondencji z kontem 800 dokonuje się codziennie do WB, RK i PK. Na stronie Wn księguje się w korespondencji z kontem 130 przelewy wykonanych dochodów na rachunek jst.

223 Rozliczenie wydatków budżetowych

Konto służy do ewidencji rozliczenia jednostki ze środków otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych, w tym wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich. Zapisów księgowych na stronie Wn w korespondencji z kontem 800 dokonuje się codziennie do WB, RK i PK.

Na stronie Ma księguje się w korespondencji z kontem 130 okresowe wpływy środków otrzymanych na realizację wydatków.

224 Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich

Służy do ewidencji rozliczenia przez organ dotujący udzielonych dotacji budżetowych, a także do ewidencji rozliczenia przez instytucje zarządzające i pośredniczące płatności z budżetu środków europejskich

Na koncie 224 ewidencjonuje się w szczególności przekazanie dotacji:

- na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych podmiotom niepublicznym na podstawie ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. Nr 96 poz.873 z póź.zm.), a także na podst. ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej, do której ustawa o działalności pożytku się odnosi, oraz na podstawie uchwały Rady Miejskiej,
- na gospodarkę wodną na podstawie art. 164 ust. 5a – 5d ustawy z dn. 18 lipca 2001r. Prawo wodne
- na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane na podst. art. 8a ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
- na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji wszelkich inwestycji, a zatem zarówno dotacji na inwestycje mających postać pomocy finansowej innym samorządom, dotacji przekazywanych zakładom budżetowym, instytucjom kultury
- na realizację zadań bieżących na podstawie porozumienia - dotacji:
  - o przedmiotowej dla zakładu budżetowego
  - o podmiotowych instytucjom kultury,

Dla dotacji, dla których termin rozliczenia nie minął z końcem roku a przypada na rok następny, należność z tego tytułu należy przeksięgować z konta 224 na konto 221. W roku następnym kwota do zwrotu jest należnością z tytułu dochodów budżetowych. Podstawą tego zapisu będzie

otrzymane rozliczenie dotacji, z której będzie wynikało, że część dotacji będzie podlegała zwrotowi w następnym roku.

Saldo konta 224 oznacza wysokość dotacji, które faktycznie są wydatkami nierozliczonymi w wyniku naruszenia terminów składania rozliczeń, a nie ma podstaw do uznania ich, przed zamknięciem ksiąg rachunkowych na koniec danego roku za podlegające zwrotowi, jako dochody roku przyszłego.

225 Rozrachunki z budżetami

Służy do ewidencji rozrachunków z budżetami i wynikają z funkcji płatnika potrąceń na podatek dochodowy od osób fizycznych, rozliczenia podatku VAT. Konto to prowadzi się wg poszczególnych rozrachunków z podziałem na klasyfikację budżetową.

226 Długoterminowe należności budżetowe

Służy do ewidencji długoterminowych należności lub długoterminowych rozliczeń z budżetem, a w szczególności należności z tytułu prywatyzacji oraz z tytułu decyzji za zajęcie pasa drogowego. Na stronie Wn konta 226 w korespondencji z kontem 840 dokonuje się przypisu należności o charakterze długoterminowym.

Z początku roku obrachunkowego dokonuje się przeniesienia z należności długoterminowych do krótkoterminowych: Wn221/Ma226 oraz jednoczesnego przeksięgowania do przychodów danego okresu: Wn 840/Ma720.

Do konta tego prowadzi się analitykę z podziałem na:

- rodzaj należności,
- termin zapłaty
- kontrahenta.

228 Rozliczenie wydatków ze środków funduszy pomocowych

Konto służy do ewidencji rozliczenia wydatków dokonanych przez jednostkę ze środków funduszy pomocowych, a także środków otrzymanych tytułem refinansowania lub z innych środków z których dokonane wydatki podlegają refundacji ze środków pomocowych.

Do konta tego prowadzi się ewidencję szczegółową dla poszczególnych programów pomocowych.

229 Pozostałe rozrachunki publiczno prawne

Konto to służy do ewidencji rozrachunków publiczno prawnych, w szczególności do ewidencji z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych z tytułu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych.

230 Rozliczenia z budżetem środków europejskich

Konto to służy do ewidencji operacji związanych z decyzjami lub umowami o dofinansowanie zawieranymi przez instytucję koordynującą, zarządzającą lub pośredniczącą z beneficjentami realizującymi projekty finansowe z budżetu środków europejskich. Na koncie 230 dokonuje się zapisów księgowych w sytuacji, gdy wydatki na realizację projektów nie są ujęte w planach finansowych tych instytucji.

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń

Konto to służy do ewidencji rozrachunków z pracownikami jednostki i innymi osobami fizycznymi z tytułu wypłat pieniężnych i świadczeń rzeczowych zaliczanych do wynagrodzeń wynikających ze stosunku pracy, umowy agencyjno-prowizyjnej, umów zlecenie i umów o dzieło oraz z tytułu zasiłków pokrywanych przez ZUS, które naliczono na listach wynagrodzeń.

234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami

Służy do ewidencji należności, roszczeń i zobowiązań wobec pracowników z innych tytułów niż wynagrodzenia, np. należności z tytułu pobranych do rozliczenia zaliczek, odpłatności za

świadczenia na rzecz pracownika, rozliczenia kosztów podróży służbowych, wypłat udzielonych pożyczek z zakładowego funduszu socjalnego, należności od pracowników z tytułu niedoborów i szkód. Do konta tego prowadzi się ewidencję analityczną imienną dla poszczególnych pracowników, ze wskazaniem tytułów rozrachunków.

W jednostce dopuszcza się udzielanie zaliczek pracownikom innych niż wypłata wynagrodzeń. Zaliczek udziela się na pokrycie kosztów podróży służbowych, drobnych zakupów materiałów i usług. Stosuje się zaliczki okresowe. Zaliczki udziela się na wniosek pracownika z określeniem terminu rozliczenia.

240 Pozostałe rozrachunki

Nas koncie tym ujmuje się przede wszystkim: rozrachunki dotyczące potrąceń dokonanych na listach wynagrodzeń z innych tytułów niż podatki i składki ZUS., rozrachunki z tytułu sum depozytowych (kaucji, wadium, zabezpieczenia należytego wykonania umów) oraz inne rozrachunki nieobjęte ewidencją na kontach 201-234.

245 Wpływy do wyjaśnienia

Na tym koncie ewidencjonuje się wpłacone a niewyjaśnione kwoty należności z tytułu dochodów budżetowych. Na stronie Wn ujmuje się w szczególności kwoty wyjaśnionych wpłat i ich zwroty, natomiast na stronie Ma ujmuje się kwoty niewyjaśnionych wpłat.

Konto może wykazywać saldo Ma oznaczające stan niewyjaśnionych wpłat.

290 Odpisy aktualizujące należności

Służy do ewidencji odpisów aktualizujących wartość należności wątpliwych.

Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, w odniesieniu do:

- należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości do wysokości należności nieobjętych gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności,
- należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego w pełnej wysokości należności
- należności kwestionowanych przez dłużników oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika, spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna - do wysokości niepokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności
- należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego - w wysokości tych kwot, do momentu ich otrzymania lub odpisania
- należności przeterminowanych lub nieprzeterminowanych w znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu.

Zapisu odpisu aktualizującego dokonuje się na kontach **760/290**.

300 Rozliczenie zakupu

Konto to służy do ustalenia wartości materiałów i towarów w drodze oraz wartości dostaw niefakturowanych. Na koncie tym księguje się przede wszystkim na koniec roku faktury i rachunki dotyczące kosztów roku przyszedłego.

310 Materiały

Służy do ewidencji własnych zapasów materiałów, przede wszystkim znajdujących się na stanie na koniec roku obrotowego. Materiały te są objęte spisem z natury i po wycenie ujmuje się na koncie 310, zmniejszając odpowiednie koszty.

340 Odchylenia od cen ewidencyjnych

Służy do ewidencji różnicy pomiędzy przyjętą w ewidencji ceną materiałów i towarów towarów rzeczywistą ceną ich zakupu.

400 Amortyzacja

Konto to służy do ewidencji naliczonych odpisów amortyzacji od środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, od których odpisy umorzeniowe są dokonywane stopniowo wg stawek amortyzacyjnych.

Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne amortyzowane są za okres całego roku.

401 Zużycie materiałów i energii

Służy do ewidencji kosztów zakupu materiałów i energii i obejmuje paragrafy klasyfikacji budżetowej: 421, 422, 424, 426.

402 Usługi obce

Służy do ewidencji kosztów zakupu usług i obejmuje paragrafy klasyfikacji budżetowej: 427, 428, 430, 436, 439.

403 Podatki i opłaty

Służy do ewidencji kosztów związanych z podatkami i opłatami i obejmuje paragrafy klasyfikacji budżetowej: 285,443-składki, 448, 452,460,461.

404 Wynagrodzenia

Służy do ewidencji kosztów wynagrodzeń obejmujących paragrafy klasyfikacji budżetowej: 401, 404, 417.

405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia dla pracowników

Służy do ewidencji kosztów ubezpieczeń społecznych związanych z wynagrodzeniami, oraz innych kosztów świadczonych dla pracowników i obejmuje paragrafy klasyfikacji budżetowej: 302, 325 ,411, 412, 414, 428, 444, 459, 470.

409 Pozostałe koszty rodzajowe

Służy do ewidencji pozostałych kosztów, które nie są ujmowane na kontach 400-405. Na koncie tym ujmuje się w szczególności koszty:

- podróży służbowych pracowników na terenie kraju, zagranicznych,
- związane z ubezpieczeniem mienia, oc,
- ryczałtów za używanie samochodów prywatnych pracowników do zadań służbowych,
- oraz innych kosztów niezaliczanych do kosztów działalności finansowej i pozostałych kosztów operacyjnych itp.

Obejmuje w szczególności paragrafy klasyfikacji budżetowej: 300, 324, 441, 442, 443-ubezp. Do rozliczenia łącznej sumy wszystkich kosztów zagranicznej podróży służbowej wyrażonej w walucie obcej (diety, ryczałty oraz rachunki na zakup paliwa itp.) stosuje się wycenę według kursu średniego NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień rozliczenia delegacji.

490 Rozliczenie kosztów

Konto 490 w jednostkach nieprowadzących kont zespołu 5 "Koszty według typów działalności i ich rozliczenie" służy do ujęcia w korespondencji z kontem 640 „Rozliczenie międzyokresowych kosztów”, kosztów rozliczanych w czasie, które były ujęte na kontach 400-409.

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Służy do ewidencji kosztów dotyczących przyszłych okresów sprawozdawczych (rozliczeń międzyokresowych czynnych) oraz do ewidencji prawdopodobnych zobowiązań przypadających na działalność okresu bieżącego, a dotyczących wykonania przyszłych świadczeń związanych z bieżącą działalnością. Rozliczenia międzyokresowe bierne to prawdopodobne koszty przyszłych okresów. Ewidencję szczegółową do tego konta prowadzi się wg tytułów rozliczeń i wartości ich zakupu.

700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia

Konto służy do ewidencji sprzedaży produktów własnej działalności na rzecz obcych jednostek oraz działalności finansowo wyodrębnionej własnej jednostki oraz kosztów ich wytworzenia.

720 Przychody z tytułu dochodów budżetowych

Konto służy do ewidencji przychodów z tytułu dochodów budżetowych.

Na stronie Wn konta 720 ujmuje się odpisy z tytułu dochodów budżetowych, a na stronie Ma ujmuje się przypisy i wpłaty dochodów nieprzypisanych.

W zakresie podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetowych ewidencja szczegółowa jest prowadzona według zasad rachunkowości podatkowej, natomiast w zakresie podatków pobieranych przez inne organy ewidencję szczegółową stanowią sprawozdania o dochodach budżetowych sporządzone przez organ. Zapisy z tego tytułu w zakresie należności i nadpłat dokonywane są na koniec okresów sprawozdawczych na podstawie sprawozdań organu.

Dochody i wydatki organu, czyli subwencje i dotacje dla jednostki samorządu terytorialnego oraz podatki i udziały w podatkach pobierane przez urzędy skarbowe na rzecz jst księguje się, jako przychody urzędu na koniec roku zapisem technicznym w wysokości wykazanych w sprawozdaniu Rb27s „organu” dochodów wykonanych.

730 Sprzedaż towarów i wartość ich zakupu

Konto to służy do ewidencji przychodów ze sprzedaży towarów i usług. Do konta tego prowadzi się ewidencję szczegółową wg stawek podatku VAT.

750 Przychody finansowe

Służy do ewidencji przychodów finansowych niestanowiących dochodów budżetowych, oraz przychodów z tytułu operacji finansowych, w szczególności: przychody ze sprzedaży papierów wartościowych, przychody z udziałów i akcji, odsetki od udzielonych pożyczek, dodatnie różnice kursowe.

751 Koszty finansowe

Służy do ewidencji kosztów finansowych, w szczególności wartość sprzedanych udziałów, akcji i papierów wartościowych, odsetki od obligacji, odsetki od kredytów i pożyczek, odsetki za zwłokę w zapłacie zobowiązań, ujemne różnice kursowe,

760 Pozostałe przychody operacyjne

Służy do ewidencji przychodów niezwiązanych bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostki, w tym wszelkich innych przychodów niż podlegające ewidencji na kontach 700, 720, 730, 750.

761 Pozostałe koszty operacyjne

Konto służy do ewidencji kosztów niezwiązanych bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostki np. kary, odpisane przedawnione, umorzone i nieściągalne należności, koszty postępowania spornego i egzekucyjnego.

800 Fundusz jednostki

Konto to służy do ewidencji równowartości majątku trwałego i obrotowego jednostki i ich zmian. Na stronie Wn konta 800 ujmuje się zmniejszenia funduszu, a na stronie Ma jego zwiększenia, zgodnie z odrębnymi przepisami regulującymi gospodarkę finansową jednostki. Do konta prowadzi się ewidencje szczegółową umożliwiającą ustalenie przyczyn zwiększeń i zmniejszeń funduszu jednostki.

810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje

Służy do ewidencji wydatków dokonanych przez jednostkę ze środków budżetowych na finansowanie inwestycji. Ponadto na koncie tym księguje się w korespondencji z kontem 224 wartość dotacji uznanych za wykorzystane i rozliczone. Płatności z budżetu środków europejskich. Do konta tego prowadzi się analitykę wg tytułów inwestycji i dotacji.

840 Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów

Służy do ewidencji przychodów zaliczanych do przyszłych okresów oraz innych rozliczeń międzyokresowych i rezerw na przyszłe zobowiązania. Do konta tego prowadzi się szczegółową ewidencję wg tytułów.

851 Zakładowy fundusz świadczeń mieszkaniowych

Służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń tego funduszu na podstawie ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 111 z póź. zm.) Środki pieniężne tego funduszu są gromadzone na odrębnym rachunku bankowym i ewidencjonuje się je na koncie 135.

852 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych

Służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń tego funduszu na podstawie ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 111 z póź. zm.)

Środki pieniężne tego funduszu są gromadzone na odrębnym rachunku bankowym i ewidencjonuje się je na koncie 136.

855 Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek

Służy w organie założycielskim lub nadzorującym do ewidencji równowartości przyjętego przez organ mienia zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych i komunalnych lub innych jednostek organizacyjnych.

860 Wynik finansowy

Konto służy do ustalenia wyniku finansowego jednostki. W końcu roku obrotowego na koncie tym ujmuje się poniesione koszty i przychody z kont zespołu „4” i zespołu „7”.

Saldo konta 860 wykazuje na koniec roku obrotowego wynik finansowy:

- saldo Wn – to strata netto
- saldo Ma – to zysk netto.

Konta pozabilansowe

Konto 240 Pozostałe rozrachunki

Służy do ewidencji pozabilansowej rozliczeń m.in. z Pow. Urzędem Pracy z tyt. zatrudnienia pracowników robót publicznych, zobowiązań z tyt. opłat za zajęcie pasa drogowego i innych długoterminowych zobowiązań. Do konta prowadzi się analitykę wg potrzeb.

Konto 291 Należności warunkowe

Służy do ewidencji należności warunkowych np. za wycinkę drzew

Konto 292 Zobowiązania warunkowe

Służy do ewidencji zobowiązań z tytułu m.in. udzielonych pożyczek i poręczeń bankowych, wycinki drzew.

Konto 293 Gwarancje bankowe i inne zabezpieczenia

Służy do ewidencji gwarancji bankowych i innych zabezpieczeń zgodnie z Ustawą o zamówieniach publicznych

Konto 975 – Wydatki strukturalne”

Księguje się wydatki strukturalne wg klasyfikacji zgodnie z Rozporządzeniem Min.Finansów z 10 marca 2010 w sprawie szczegółowej klasyfikacji wydatków strukturalnych /Dz.U. Nr 44 poz.255 i Zarządzenia Burmistrza Brus Nr 539/10 z dnia 01.07.2010 r.

Konto 976 Wzajemne rozliczenia między jednostkami

Na koncie tym ewidencjonuje się kwoty wynikające ze wzajemnych rozliczeń między jednostkami w celu sporządzenia łącznego sprawozdania finansowego.

Konto 980 „ Plan finansowy wydatków budżetowych”

Konto służy do ewidencji planu finansowego wydatków budżetowych dysponenta środków budżetowych.

W programie finansowo-księgowym PLAN jest uzupełniany po każdej zmianie Uchwałą Rady lub Zarządzeniem Burmistrza. Program ten pokazuje:

PLAN – WYKONANIE WYDATKÓW – POZOSTAŁOŚĆ PLANU

Na koncie 980 – po str. WN plan ewidencjonowany jest przy każdej zmianie, natomiast po str. Ma równowartość zrealizowanych wydatków na koniec roku obrotowego.

Konto 981 Plan finansowy niewygasających wydatków

służy do ewidencji kwot ujętych w planach finansowych niewygasających wydatków jednostki.

Konto 983 – Zaangażowanie wydatków środków europejskich roku bieżącego

Służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków środków europejskich na dany rok budżetowy.

Konto 984 –Zaangażowanie wydatków środków europejskich przyszłych lat

Służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetu środków europejskich przyszłych lat.

Konto 998 - Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego.

Ewidencja szczegółowa do konta 998 prowadzona jest według podziałek klasyfikacji.

Na stronie Ma konta ujmuje się zaangażowanie wydatków budżetowych, na które składają się:

- zaangażowanie będące efektem umów, decyzji i innych postanowień
- nieopłacone zobowiązania z roku poprzedniego wymagające dokonania wydatków w roku bieżącym (podstawą ewidencji zaangażowania w/w wydatków jest dowód „PK”)
- drobne zakupy powodujące równoczesne występowanie zaangażowania i wykonania wydatków.

Podstawą ewidencji zaangażowania drobnych wydatków budżetowych jest: wniosek o zaangażowanie rachunkowe środków budżetowych obciążające plan finansowy.

Podstawą ewidencji zaangażowania środków pobranych jako zaliczka jest wniosek o zaliczkę.

Na stronie Wn konta 998 ujmuje się na koniec roku budżetowego:

- równowartość sfinansowanych wydatków budżetowych w danym roku budżetowym.
- równowartość zaangażowanych wydatków, które będą obciążały wydatki roku następnego. Wartość ta zostanie ujęta na stronie Ma konta 999.

Na koniec roku konto 998 nie wykazuje salda.

Na stronie Ma konta 998 ujmuje się zapisem czerwonym zmiany umów, decyzji, postanowień, wniosku - polegające na zmniejszeniu ich wartości, lub korekty z tytułu zmniejszenia środków na dany cel w planie finansowym wydatków roku bieżącego.

Konto 999 - Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat

Na stronie Ma konta 999 ujmuje się wysokość zaangażowania wydatków lat przyszłych.

Na koniec roku konto 999 może wykazywać saldo Ma.

Konto 011 Środki trwałe

Na koncie tym ewidencjonuje się pozabilansowo w szczególności: prawo wieczystego użytkowania gruntu Skarbu Państwa działki „Las” Brusy (011-9), sprzęt do prowadzenia ewidencji ludności (011-10)

Konto 013 Pozostałe środki trwałe

Na koncie tym pozabilansowo ewidencjonuje się sprzęt powierzony do izby regionalnej w Chacie Kaszubskiej, sprzęt obrony cywilnej i in..

Równoległe prowadzi się zapisy pozabilansowo na koncie 072

Konto 095 nieruchomości oddane w trwały zarząd

Na koncie ewidencjonuje się środki trwałe oddane w trwały zarząd z analityką wg potrzeb.

Dla prowadzenia **ewidencji podatkowej** należności budżetowych dla organów podatkowych stosuje się konta syntetyczne planu kont urzędu:

101 – Kasa

130 – Rachunek bieżący urzędu

141 – Środki pieniężne w drodze

221 – Należności z tytułu dochodów budżetowych

226 – Długoterminowe należności budżetowe

720 – Przychody z tytułu dochodów budżetowych

Konta pozabilansowe dla ewidencji podatkowej:

990- Rozrachunki z osobami trzecimi z tytułu ich odpowiedzialności za zobowiązania

991- Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników

Konta analityczne prowadzone są według rodzajów podatków.

Konta szczegółowe prowadzone są do kont analitycznych i służą do rozrachunków z podatnikami, z inkasentami, bankami, innymi podmiotami.

Dla każdego podatnika prowadzi się odrębne konto w każdym podatku.

Szczegółowe zasady klasyfikacji zdarzeń oraz zakres ksiąg pomocniczych do poszczególnych kont księgi głównej wynikają z Rozporządzenia Min. Finansów z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości i planu kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 208 poz. 1375 z późn. zm.).

Pobór podatków i opłat w drodze inkasa.

Rada Miejska w Brusach uchwałą nr II-9/02 z dnia 11 grudnia 2002r. ustaliła zasady poboru podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego należnego od osób fizycznych. Inkasentami podatków są sołtysi sołectw gminy Brusy.

Inkasenci pobierają w kasie Urzędu kwitariusze K-103 do potwierdzenia wpłat dokonanych przez mieszkańców, oryginał potwierdzenia otrzymuje podatnik a kopia potwierdzenia pozostaje w kwitariuszu przychodowym.

Inkasent rozlicza się z wpłat w terminie 3 dni następujących po ostatnim dniu, w którym wpłata podatku powinna nastąpić oraz na koniec roku budżetowego.

Inkasenci zobowiązani są do wpłaty dochodów pobranych bezpośrednio na rachunek bankowy Urzędu Miejskiego w Brusach.

Przy rozliczaniu kwitariusza pracownik prowadzący ewidencję podatków i opłat w urzędzie dokonuje kontroli czynności inkasenta, która polega na sprawdzeniu:

- czy kwitariusz zawiera wszystkie strony,
- prawidłowości podsumowania wszystkich pozycji oraz zgodności ogólnej sumy zestawienia z gotówką wpłaconą przez inkasenta,
- czy kwoty w kopiach wpłat nie były skreślone, zmienione lub poprawione.

Na wpłacone do banku lub urzędu podatki objęte kwitariuszem inkasent otrzymuje pokwitowanie. Pracownik odpowiadający za rozliczenia inkasentów prowadzi rejestr z podziałem na inkasentów. Rejestr ten pełni funkcje konta pozabilansowego 991- Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników.

W zakresie **organu** prowadzona jest księga rachunkowa dotyczące wykonania budżetu, należności finansowych, zobowiązań finansowych, dochodów i wydatków funduszy pomocowych według poniższego planu kont:

Konta bilansowe

- 133 Rachunek budżetu
- 134 Kredyty bankowe
- 135 Rachunek środków na niewygasające wydatki
- 140 Środki pieniężne w drodze
- 222 Rozliczenie dochodów budżetowych
- 223 Rozliczenie wydatków budżetowych
- 224 Rozrachunki budżetu
- 225 Rozliczenie niewygasających wydatków
- 240 Pozostałe rozrachunki
- 250 Należności finansowe
- 260 Zobowiązania finansowe
- 290 Odpisy aktualizujące należności
- 901 Dochody budżetu
- 902 Wydatki budżetu
- 903 Niewykonane wydatki
- 904 Niewygasające wydatki
- 909 Rozliczenia międzyokresowe
- 960 Skumulowane wyniki budżetu
- 961 Wynik wykonania budżetu

962 Wynik na pozostałych operacjach
968 Prywatyzacja

Konta pozabilansowe

991 Planowane dochody budżetowe
992 Planowane wydatki budżetowe
993 Rozliczenia z innymi budżetami

Konto 133 Rachunek budżetu

Służy do ewidencji operacji pieniężnych dokonywanych na rachunkach bankowych budżetu. Na koncie księguje się także środki ujmowane na wydzielonych rachunkach bankowych prowadzonych dla środków otrzymywanych z budżetu Unii Europejskiej oraz środków pomocy zagranicznej niepodlegających zwrotowi. Na koncie tym ujmuje się również lokaty terminowe dokonywane ze środków rachunku budżetu. Do konta tego prowadzi się analitykę do poszczególnych rachunków.

Konto 134 Kredyty bankowe

Służy do ewidencji kredytów bankowych zaciągniętych na finansowanie budżetu.

Konto 135 Rachunek środków na niewygasające wydatki

Służy do ewidencji operacji pieniężnych na rachunku bankowy środków na niewygasające wydatki.

Konto 140 Środki pieniężne w drodze

Służy do ewidencji środków pieniężnych w drodze, m.in. środki otrzymane z innych budżetów otrzymane w poprzednim lub przyszłym okresie sprawozdawczym i są objęte wyciągiem bankowym z datą następnego okresu sprawozdawczego. Do konta tego prowadzona jest analityka wg potrzeb.

Konto 222 Rozliczenie dochodów budżetowych

Służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu zrealizowanych przez nich dochodów budżetowych. Do konta tego prowadzi się analitykę według jednostek.

Konto 223 Rozliczenie wydatków budżetowych

Służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu dokonanych przez te jednostki wydatków budżetowych. Do konta tego prowadzi się analitykę wg jednostek.

Konto 224 Rozrachunki budżetu

Służy do ewidencji rozrachunków z innymi budżetami w szczególności z Urzędami Skarbowymi z tytułu zrealizowanych dochodów budżetowych należnych j.s.t. Do konta tego prowadzi się analitykę według poszczególnych Urzędów Skarbowych.

W celu sporządzenia miesięcznych sprawozdań z tytułu wykonania dochodów budżetowych przeniesienia otrzymanych z urzędów skarbowych dochodów na konto 901 dokonuje się pod wyciągiem bankowym dokumentującym wpłatę. Na podstawie informacji o dochodach budżetowych pobieranych przez urzędy skarbowe na rzecz JST dokonuje się uzgodnienia dokonanych zapisów na kontach 224/901

Konto 225 Rozliczenie niewygasających wydatków

Służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu zrealizowanych przez te jednostki niewygasających wydatków.

Konto 240 Pozostałe rozrachunki

Służy do ewidencji innych rozrachunków związanych z realizacją budżetu. Na koncie tym księguje się dochody budżetu państwa (otrzymane i przekazane) z tyt. zaliczki alimentacyjnej, funduszu alimentacyjnego, zwrotu zasiłków rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, za udostępnienie danych osobowych oraz odsetki. Do konta tego prowadzi się analitykę wg tytułów.

Konto 250 Należności finansowe

Służy do ewidencji należności zaliczanych do należności finansowych, a w szczególności z tytułu udzielonych pożyczek.

Konto 260 Zobowiązania finansowe

Służy do ewidencji zobowiązań zaliczanych do zobowiązań finansowych, a szczególnie z tytułu zaciągniętych pożyczek i wyemitowanych papierów wartościowych. Do konta tego prowadzi się analitykę wg tytułów.

Konto 290 Odpisy aktualizujące należności

Służy do ewidencji odpisów aktualizujących należności.

Konto 901 Dochody budżetu

Służy do ewidencji osiągniętych dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Na koncie tym ujmuje się również na podstawie sprawozdań jednostek budżetowych ich dochody w korespondencji z kontem 222, dochody innych jednostek budżetowych – urzędów skarbowych w korespondencji z kontem 224. Do konta tego prowadzi się szczegółową ewidencję dochodów wg tytułów.

Konto 902 Wydatki budżetu

Służy do ewidencji dokonanych wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Na koncie tym w szczególności ujmuje się wydatki jednostek budżetowych na podstawie ich sprawozdań w korespondencji z kontem 223. Do konta tego prowadzi się analitykę wg tytułów.

Konto 903 Niewykonane wydatki

Służy do ewidencji niewykonanych wydatków zatwierdzonych do realizacji w latach następnych.

Konto 904 Niewygasające wydatki

Służy do ewidencji niewygasających wydatków.

Konto 907 Dochody z funduszy pomocowych

Służy do ewidencji osiągniętych dochodów z tytułu realizacji funduszy pomocowych. Do konta tego prowadzi się analitykę wg tytułów.

Konto 909 Rozliczenie międzyokresowe

Służy do ewidencji rozliczeń międzyokresowych tj. wydatki i dochody przyszłych okresów.

Konto 960 Skumulowany wynik budżetu

Służy do ewidencji stanu skumulowanych wyników budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Konto to w ciągu roku służy do ewidencji operacji dotyczących zmniejszenia lub zwiększenia skumulowanych wyników budżetu.

Konto 961 Wynik wykonania budżetu

Służy do ewidencji wyniku wykonania budżetu, czyli deficytu lub nadwyżki.

Konto 962 Wynik na pozostałych operacjach

Służą do ewidencji pozostałych operacji niekasowych wpływających na wynik wykonania budżetu m.in. umorzenie pożyczki, kredytu.

Konto 968 Prywatyzacja

Służą do ewidencji przychodów i rozchodów dotyczących prywatyzacji.

Konta pozabilansowe

Konto 991 Planowane dochody budżetu.

Służą do ewidencji planu dochodów budżetowych oraz jego zmian.

Konto 992 – Planowane wydatki budżetu

Służą do ewidencji planu wydatków budżetowych oraz jego zmian.

Konto 993 – Rozliczenia z innymi budżetami

Służą do ewidencji rozliczeń z innymi budżetami w ciągu roku, które nie podlegają ewidencji na kontach bilansowych.

IV. METODY I TERMINY INWENTARYZACJI SKŁADNIKÓW MAJĄTKOWYCH

określa Instrukcja Inwentaryzacyjna, która została wprowadzona Zarządzeniem Nr 535/10 Burmistrza Brus z dnia 01 lipca 2010 r.

V. SYSTEM OCHRONY DANYCH W JEDNOSTCE

Ochrona zbiorów ksiąg rachunkowych.

Ochronę przed dostępem osób nieupoważnionych zapewniają zabezpieczenia pomieszczeń, w których przechowywane są zbiory księgowo przez zainstalowany system alarmowy.

Szczególnej ochronie poddane są: sprzęt komputerowy, księgowy system informatyczny, kopie zapisów księgowych, dowody księgowo, dokumentacja inwentaryzacyjna, sprawozdania budżetowe i księgowo.

Dla prawidłowej ochrony ksiąg rachunkowych stosuje się regularne wykonywanie kopii bezpieczeństwa na koniec każdego dnia. Stosuje się odpowiedni poziom zarządzania dostępem do danych pracowników na różnych stanowiskach/ imienne konta użytkowników bezpiecznie przechowywanymi hasłami dostępu, możliwość różnicowania dostępu do baz danych i dokumentów w zależności od zakresu obowiązków danego pracownika/.

Zainstalowano stosowne programy zabezpieczające-antywirusowe, system bezpiecznej transmisji danych, systemy podtrzymywania napięcia w razie awarii sieci energetycznej (UPS).

Kompletne księgi rachunkowe drukowane są na koniec każdego miesiąca i przechowywane zgodnie z wymogami instrukcji kancelaryjnej nie krócej jak 5 lat.

Przechowywanie zbiorów

W sposób trwały (nie krótszy niż 50 lat) przechowywane są zatwierdzone sprawozdania finansowe, także dokumentacja płacowa (listy płac, karty wynagrodzeń – na podstawie których następuje ustalenie podstawy wymiaru emerytury lub renty) licząc od dnia, w którym pracownik przestał pracować u danego płatnika składek na ubezpieczenia społeczne.

Okresowemu przechowywaniu podlegają dowody księgowo dotyczące pożyczek, kredytów i innych umów, roszczeń dochodzonych w postępowaniu cywilnym, karnym i podatkowym – przez 5 lat od początku roku następującego po roku obrotowym, w którym operacje, transakcje i postępowanie zostały ostatecznie zakończone, spłacone, rozliczone lub przedawnione.

Dokumentacja przyjętego sposobu prowadzenia rachunkowości – przez okres nie krótszy niż 5 lat od upływu ich ważności,

Dokumentacja dotycząca rękojmi i reklamacji – 1 rok po terminie upływu rękojmi lub rozliczeniu reklamacji.

Księgi rachunkowe, dokumenty inwentaryzacyjne oraz pozostałe dowody księgowe i dokumenty – przez okres 5 lat.

Dokumentację związaną z wdrażaniem i finansowaniem projektów z środków unii europejskiej należy przechowywać zgodnie z treścią zawartych umów o przyznanie pomocy w ramach określonych działań.

Udostępnianie danych i dokumentów.

Udostępnienie sprawozdań finansowych i budżetowych oraz dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów z zakresu rachunkowości ma miejsce w siedzibie jednostki po uzyskaniu zgody kierownika jednostki lub upoważnionej przez niego osoby.

BURMISTRZ

dr inż. Witold Ossowski